

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési árak helyben, házhoz hordva:
Félévre 3 kor. 50 fill. | Egy hónap 60 fill.

Felelős szerkesztő és lapkiadó tulajdonos:
Dr. Kiss Pál. Telefon-száma: 63.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-tér 2., telefon-szám: 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:
Egész évre 14 korona. | Negyed évre 3 kor. 50
Fél évre 7 „ | Egy hónap 1 „ 20

Áthelyezték a tanfelügyelőt.

—
Szolgálati érdek vagy intrika?

Csanádvármegye tanügyi társadalmának szenzációt s nem nagyitunk, ha azt állítjuk, hogy kinos szenzációt hozott — a mai nap.

Polyánszky László tanfelügyelőt, e vármegye tanfelügyelőségének az éléről Mosonmegyébe helyezték át.

Ez a szenzációs hír, amely bizonyára óriási meglepetést kelt tanügyi körökben, mert senki se várta és mert a beavatottakon kívül senki se tudott semmi okot arra, hogy ez ilyen váratlanul megtörténhessen.

Az áthelyező okmány, melyet a tanfelügyelő már a napokban kézhez fog kapni, bizonyára azzal indokolja ezt a hirtelen áthelyezést, hogy — szolgálati érdekből történt.

Az indokolásnak ez a formája azonban — tudni kell — a legrikább esetben fedi e szavak valódi értelmét. Éppen ebben az esetben is úgy van, hogy ez a látható köpönyeg eltakarja az áthelyezés — valódi okát.

Mi már két héttel ezelőtt tudtuk, hogy így fog történni. Magát a tanfelügyelőt pedig ma meglepte ez az áthelyezés. Nyilvánvaló, hogy ha csakugyan a — szolgálati érdeke játszott volna közbe, az áthelyezésről a tanfelügyelőnek előbb kellett volna tudnia, mint mi nekünk vagy másnak.

Szóval nem annyira szolgálati érdek, mint egészen más — érdek helyeztette el innen Polyánszky tanfelügyelőt, aki pedig a tanügyi dolgok vezetésében derekasan megállta a helyét ebben a vár-gyében is.

Nagy hibája volt azonban a tanügyi férfinak, hogy csakis tanüggyel törődött. Nem tudta, nem akarta bevinni az alárendelt tanító-testületekbe s egyes tanítói közzé azt a külön tudományt, melyet pedig a mai világban nagyon is megkívánnak minden állami alkalmazottól, legkülönösebben pedig azoktól, akik vezető állásban vannak, akiknek tehát alkalmuk és módjuk lehet másokra is sikeresen hatni.

Polyánszky László nem tudott, mert nem akart a kormány politikájának a — kortese lenni. Ezért kell most távoznia itteni állásából.

A négy év előtt lezajlott általános képviselőválasztások idején arról az oldalról vehemens támadásokat intéztünk Polyánszky tanfelügyelő ellen. Mert csakugyan olyan dolgok történtek, melyeket méltán kifogásolhattunk. A tanfel-

ügyelőség részéről azt tapasztaltuk akkor, hogy erősebben beleegyelekedett a napi politikai küzdelmekbe, mint a hogy azt helyesnek lehetett volna elfogadni.

Emlékeztetünk rá, akkor történt a Nyéky hirtelen, távlatilag való áthelyezése is csak azért, mert Nyéky — Justh párti volt.

Szó sincs róla, mint hivatalának a feje, csakis ő volt a felelős a kifogásolt dolgokért, mi se tehetünk hát mást felelőssé, csakis őt.

Akkor, az izgalmak napjában is volt róla némi tudomásunk, később azonban teljes részletességgel megtudtuk, hogy Polyánszky tanfelügyelőnek csakis annyi köze volt azokhoz a politikai dolgokhoz, hogy azok az ő nevének a fedezete mellett történtek.

De valójában rajta kívül álló intenciók és kezek cselekedtek mindazt, amiket méltán kifogásolni lehetett.

Ugyanezek az intenciók és kezek támadtak most újra fel a ma már nem elégszenek meg azzal, hogy a Polyánszky neve alatt végezzék ezután való munkájukat, hanem egyszerűen félre teszik az utóból a csak a tanügyet szolgáló tanfelügyelőt, így remélvén, hogy teljesen szabad kezét nyernek ebben a vesszoriban is.

Nagy, erős küzdelmek következnek. Nem ugyan az elemi népoktatás terén, mert hiszen itt ki is törődnek ennyire, hanem a — politikában. Erős, kipróbált kezekre lesz szüksége a kormány-nak a közigazgatás minden ágában. Nemcsak a városi közigazgatás vezetésénél a polgármesteri állásban, hanem a — tanfelügyelőségénél is.

A szolgálati érdekről, mellyel áthelyezését indokolják, csakis most az áthelyezési okmányban lesz szó. A politikai intrika azonban már néhány héttel ezelőtt megfogalmazta Polyánszky ellen azt az okmányt, mely áthelyezése okán csupán azt röjja fel, hogy a tanfelügyelő Csanádvármegye tanítói közt nem vált be „megfelelő” — munkapárti korteseknek. kp.

— Az ipari pálya megkedveltetése. A vallás- és közoktatásügyi miniszter körrendeletében felhívta a tanfelügyelőket, hogy figyelmeztessék az összes állami és községi polgári népiskolák igazgatóit és tanítóit, hogy az iskolákból kikerült és a tizenkettedik évüket meghaladott fiúk szüleit, hogy amennyiben gyermekeiket ipari vagy kereskedői pályára szándékoznak adni, ezt jelentésük be az intézet igazgatóságánál. Az igazgatók pedig a kinálkozó tanoncot jelentésük be a budapesti ipari és kereskedelmi munkaközvetítő-intézetnek, mely díjtalanul és nagy gonddal igyekszik a tanoncokat Budapesten, esetleg a vidéken megfelelően elhelyezni.

A szerajevói merénylet szenzációs részletei.

— Szerbiában vannak a bűnösök. — Princip és Csabrinja. — Nagyszerű szervezés. — A 15 érdekelt. — Titkos diákszövetségek. — Mikor lesz a tárgyalás?

A szerajevói vizsgálat, amely, mint ismeretes, a merénylet napjától kezdve ertyedett buzgalommal folyik, még mindig tart, bár az összeesküvésnek főbb momentumai már teljesen tisztázva vannak.

Már úgy volt, hogy tegnap teljes befejezéshez jut a vizsgálat, amikor az utolsó pillanatban oly jelenségek mutatkoztak, amelyek további munkát igényelnek és így a vizsgálat befejezése két-három héten belül alig várható.

Szerbiában vannak a bűnösök.

A vizsgálat menete teljesen kielégítőnek mondható és megállapítható, hogy a vizsgálatot vezető hivatalnokoknak sikerült az ügyet teljesen tisztázni és felfedezni azt az áramlatot, amelyből a nagyszerű propaganda és a merénylet is kiindult.

Teljesen be van bizonyítva, hogy az összeesküvés Szerbiából indult ki.

Szerbiában oktatták ki a főreszeseket, Principet, Csabrinját és Grabest, Szerbiából származnak a bombák, a brownlingok, amelyeket a merénylőknek találtak. A használati utasítást is Szerbiában nyerték.

Már azt is tudják, hogy kik azok a személyek, akikről a merénylők az utasításokat kapták és Pribicevics Milán őrnagy is súlyosan kompromittálva van.

Princip és Csabrinja.

Princip és Csabrinja eleinte igen szűkszavúak voltak. Letartóztatásuk után alig feleltek a hozzájuk intézett kérdésekre és igen cinikusan viselkedtek. Lassanként azonban mindinkább belemelegedtek és igen sok fontos adatot szolgáltatottak a vizsgálatához.

Be van bizonyítva, hogy az összeesküvésben számos ember kompromittálva van, részint közvetlenül és kiderült az is, hogy a készülő merényletről már jóelőre számosan tudtak és jobb ügyhöz méltó hűséggel őrizték rettenetes titkukat.

Nagyszerű szervezés.

Bebizonyosodott, hogy a merénylet nagyszerűen szervezték és nagy szervezőtalentumoknak bizonyultak, akik a borzalmas bűntényt előkészítették, olyannyira, hogy a világ bármely rendőrsége

fehetetlen lett volna az összeesküvéssel szemben.

Azért is csodálatos a merénylet előkészítő egyének nagy titoktartása és odaadása, mert olyan elemek vettek részt benne, akik minden egyének mondhatók, csak nem megbízhatóknak és ezért különös, hogy senki sem akadt, aki a saját érdekében elárulta volna cinkostársait.

Ebből is látható, hogy Belgrádban jól tudták, hogy kiket kell felhasználni a borzalmas merénylet-hez.

A 15 érdekelt.

A vizsgálat megállapította, hogy tizenötön vannak közvetlenül érdekelve a merényletnél s ezek közül csak négyen voltak Belgrádban. Ez a négy avatta be a többi titokba és e célból állandóan összejöveteleket tartottak az országban, mindig más és más helyen, nehogy feltűnést keltsenek.

A bombákat és fegyvereket, a melyeket Szerbiából kaptak, Tuzlában rejtették el és innen vitték különböző helységekre. A rejtéshelyet állandóan változtatták és így kerültek a gyilkos szerszámok az összeesküvés napjára Szerajevóba, ahol a cukrászoltban — az első merénylet színhelyéhez közel — felosztásra kerültek.

Titkos diákszövetségek.

A merénylőkkel egyidejűleg le-tartóztatottak olyan egyéneket, akik a merényletnél csak közvetve voltak érdekelve. Vannak közülük olyanok is, akik talán a merénylőkről nem is tudtak, de akik tagjai voltak ennek a titkos társaságnak.

A vizsgálat kiderítette, hogy Bosznia és Hercegovinában nincs egyetlen középiskola sem, amelyben ne lett volna egy titkos diákszövetség, amely áruval és kémkedéssel ne foglalkozott volna.

Mikor lesz a tárgyalás?

A vizsgálat, mint fentebb említettük, még nincs befejezve és a vizsgálat befejezése után következnek csak az óriási anyag feldolgozása, ami rendkívül munka. Ezekből arra lehet következtetni, hogy ősz előtt aligha tarthatják meg a tárgyalást.

Szerb mozgósítás.

—
Szenzációs katonai műveletek Szerbiában.

A békében reménykedők nyugalmát ma különösen szenzációs hírrel zavarta meg a kormányhoz közel álló Pester Lloydnak híre, amelyet Serajevóból kapott megbízható helyről.

A közlés szerint háborús készülődéseket tesz Szerbia és mozgósítja katonáit.

Az a hír járja, hogy a szerb kormány több tartalék évfolyamot — körülbelül 70.000 embert — a békeleltétel megkezdéséig behívott. Szerbia normális békeleltételére 40-45 ezer ember. A behívott tartalékosokkal most ez a szám 110.000 emberre emelkedik.

A szerb hadikészültség ezáltal annyira megnövekedett, hogy az első vonal megkezdéséig csak 70-80.000 tartalékos behívása szükséges. A szerb sereg így ma már a fél hadilétszámon áll.

Ezen a felhívó behíváson kívül még nagyobb csapatátelhelyezések is történtek. Új Szerbiából Szerbiába.

Új-Szerbiából és az albán határ mentén fekvő garnizionokból nagyszámú katonaságot vontak ki és észak felé küldték. A boszniai határon lévő garnizionokat új felszereléssel látták el és a helyőrségek számát kétszeresére emelték.

Es mindezt Szerbia a legnagyobb titokban az utolsó négy évfolyam tartalékosai bizonytalan ideig tartó fegyvergyakorlatra kaptak behívót. A tartalékosok behívása nem talragaszok után történt, mind az Szerbiában szokásos, hanem minden tartalékosnak külön behívót kézbesítettek.

Ezekből úgy látszik, hogy Szerbia háborúra készül, mi komoly izgalomra ad okot a monarchiának.

Károlyi Mihály a trónörökösről.

Nyilatkozata Amerikában.

Az amerikai lapok, élőkön a Hearst féle újságokkal, azután a New York America, a World, a New York Times közlik az Amerikában tartózkodó gróf Károlyi Mihály nyilatkozatát a trónörökös-pár meggyilkolásáról. A nyilatkozat így hangzik:

— Ki sem mondhatom, mennyire szomorodom a trónörökös-pár halála miatt. Pártunkat ezzel nagy veszteség érte és félek, hogy a tragikus eset a demokrácia ügyét is visszaveti, mert a trónörökös együtt értelt a néppel és ha trónra került volna, érvényt szerzett volna a demokrácia elveinek. Személyesen is úgy ismerem őt, mint jóindulatú embert, aki demokrácia gondolkodású és különösen a választójog és a népoktatás terén hajlott a magyar követelések felé.

Elmondja ezután Károlyi, hogy hat hetet óhajtott Amerikában tölteni és beszédében bemutatni a tervbe vett népjóléti intézkedéseket és választójogi kiterjesztést. Esetlenül ezután a magyar állapotokat és elmondja, hogy a küzdelem a demokrácia választójogért és a gazdasági különállásért folyik.

Mitchell newyorki polgármester tegnap ismét megjelent egy, a gróf Károlyi Mihály és kísérete felszólalására rendezett banketten, a hol a hzzátartozott üdvözlő beszédre, a következőket mondta:

— A legnagyobb örömmel jöttem az Amerikai Egyesült Államok magyar polgárai közé, hogy mint demokrácia érzelmi ember, elmondjam véleményemet mostani akciójokról. Magyarországon a

demokráciáért és az emberi jogokért folyik most a küzdelem. Ezt a küzdelemet támogatni minden demokratának szent kötelessége.

A munkások választójoga érdekében.

A polgármester felhívása a munkaadókhöz.

Galambos Ignác dr. polgármester részint a munkások választójogát biztosítandó, részint pedig hogy a törvény intézkedéseinek eleget tegyen és egyúttal az özszeiró küldöttség munkáját is megkönnyítse, ma a munkaadó iparosokhoz a következő felhívást intézte:

Az országgyűlési képviselők választásáról szóló 1913. XIV. t. c. 55. § szerint minden munkaadó, aki választói életkorban levő legalább tíz férfialkalmazottal rendszeresen foglalkoztat, köteles ezekről olyan jegyzéket bocsátani az özszeiró küldöttség rendelkezésére, amely a választói jog szempontjából figyelembe jövő összes szolgálati adatokat fölmutatja.

A belügyminiszter ur 108200 I. A. 1914. számú körrendeletével megállapított ezen jegyzéket megfélelő példányszámban azzal a felhívással adom ki az érdekelt munkaadóknak, hogy alkalmazottaiknak jegyzékét lehetőleg sürgősen állítsák össze s hivatalomhoz hat napon belül okvetlenül küldjék be.

Figyelmeztetem az érdekelt munkaadókat, hogy az, aki ezen jegyzéket rendelkezésre nem bocsátja, annyszor, amennyiszor, 10-100 koronáig terjedhető pénzbírsággal sújtható.

Hogy leszünk Makón azzal a rendőrkutyával.

A kutyafáját annak a rendőrkutyának.

Megírjuk a napokban, hogy Makó városához is megjött az a miniszteri rendelkezés, mely az esztergomi kutyatanfolyamra invitálja a makói rendőrséget, azt írta akkoriban a miniszter Makóra, hogy az esztergomi kutyatanfolyamra küldjenek egy-egy rendőrtisztet, akit a kutyákkal való nyomonzás titkába az esztergomi kutyatanfolyamon betanítanak. Hat hét elteltevel az illető rendőrség ingyen kap egy tanfolyamot végzett juhászkutyát.

A gyakorlatlan ember azt kérde, hogy mi az ördögöt csinál majd a rendőrség a juhászkutyával, hol vesz neki nyáját, mezt? Avagy miért kell nekünk juhászkutyával őriztetni a közrendet, a vagyon- és életbiztonságot? Azért, mert a magyar juhászkutya jobban hozzápasszol majd nemzeti mivoltunkhoz és a rendőrségünk magyar jelleggel szembeötöbbsen kidomborítja?

Azért, mert a híres rendőrségek valamennyien juhászkutya-keverékek és ami juhászkutyánk nagyon alkalmas a tanfolyam elvégzésére, a betanításra, az önálló működés kifejtésére. Híres kutyák ezek és bámulatos értelemmel tudnak rendet tartani a nyájban.

A rendőrség nem tudott ilyen rendet teremteni a városokban. Ha most a rendőrségeket felszereljük

juhászkutyákkal, ha ilyen kiváló képességű polcájokra bizzuk az élet- és vagyonbiztonságot, a közrendet, akkor eljutottunk oda, hogy a rendőrségeket a hivatásuk magasztalára emeltük. Ezen a magasztalon azután megáll majd a vidéki közrendészet, ha mindjárt négy lábán is, de megáll.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Július 18. szombat. Róm. kath. Kamill hv. Protestáns Kamill hv. Görög orosz július 5. Márta özv. Nap kel 4 óra 20 perokor, nyugszik 7 óra 50 perokor.

Időjárás. Meleg és tulnyomóan száraz idő várható. Sürgönyprognózis: Meleg, száraz. Hőmérséklet: 24-8. C.

Inkább a halál.

Hogy valaki nyomasztó adósságai miatt a halálban keresett meggyugvást, hogy egy szerelmes pár bánatában szintén lejobb kívánczik egy méterrel a földszintől: ezek olyan sablonos mindennapi dolgok, hogy meg sem lepődik rajtuk. De hogy valaki azért legyen öngyilkos, mert szülei nem engedik a tennispályára járni ez az ok eddig még ismeretlen az öngyilkosságok krónikájában.

Aradon történt tegnap, hogy a tenniszezés tilalma a halálba kergatett egy fiatal 12 éves leánykát. Az okát, nem ismerjük, hogy miért nem engedték a kislányt szülei a tennispályára, sejjük azonban, hogy nyomos indokok érlelték meg a szülők passzív álláspontját. A kis leány elkeseredése azonban emiatt lélektanilag érthető, hogy azonban fiatal kora dacára is a — halált választotta szülei megtorlására, ez a körülmény gondolkozóba ejt bennünket.

Vagy korán esett volt, vagy olyan légkörben nevelkedett, amelyben az élet értékéről csak annyit hallott, hogy „nem érdemes élni a mai világban“. Az ilyen theoriák hangzatos megfogalmazása megragadja a zsenge egy figyelmét és mint a példa mutatja, aradi kis leány a legelső alkalmat felhasználta, hogy megszabaduljon attól az élettől, amelyben még tenniszezni sem szabad járni...

Ádám Imre.

— A portálok megadóztatása. Ismeretes, hogy a városi tanács nemrég azt az elvi álláspontot foglalta el, hogy a portálokat megadóztatja, miután azok városi területet foglalnak el. A tanácsülésen ezen elvi jelentőségű határozatot gyakorlati formába öntötték és ezáltal előkészítették az újat olyképpen, hogy jövőre a szabályrendeletben is helye lesz. A városi tanács ugyanis kimondotta, hogy a főtérrel levő üzletek portáljai által elfoglalt minden négyzetméter városi területért évenként 10 korona bért szed, a betorkoló utcákban létesítendő portálok után pedig 5 koronát négyzetméterenként. A régebben épített portálok tulajdonosai nem tartoznak visszamenőleg megfizetni, azonban már a folyó évre kivetik reájuk az elfoglalt terület arányában az új adót.

— Tanfelügyelők áthelyezése. Polyánszky László csanádvarmegyei tanfelügyelőt Mosonmegyébe helyezték át, helyébe dr. Balló István pestvármegyei tanfelügyelőt helyezték ide. Polyánszky áthelyezésével különben lapunk vezetőhelyén foglalkoznak.

— Bolívia, Uruguay és Csanádemegye. Hogy kerülnek ezek a névek egymás

mellé, kérdezhetné a nyájas olvasó? A választ mindjárt meg is adjuk. Alkalmat rá az szolgáltatott, hogy a kereskedelmi miniszter tudomására hozza egy leiratban a városnak, miszerint Bolíviát exentul Hoffmann Géza budapesti lakos, Uruguay köztársaságot pedig Sanz Nemeiso M. nevű urak képviselik konzuli minőségben Magyarországon, ellenben Finnében dr. Luchy Guidó lesz most már a főkonzul. A miniszter még a törvényhatóság támogatását is kéri ezen új diplomaták számára. A vármegye bizonyára támogatni fogja a nemes urakat és Bolívia, Uruguay, Paraguay nyugodtan alhatnak itt van számukra támogatás, lesz, ha attól koldulunk is. A miniszter ur kívánja, komoly leiratban rendel, hát minden csanádi polgár — támogassa azt a Bolíviai és azt az Uruguayt. Bizonyára fontos lehet ez, ha a miniszternek ilyen nehéz időkben erre is sürgős gondja jut, bizonyosan világrengetően fontos...

— A munkapárti napilap nivója. Érdekes polgári pert tárgyalt tegnap a székesfehérvári járásbírószá. A felperes Branizza Károly volt, az egyik székesfehérvári munkapárti lap felelős szerkesztője, aki azért perelte be kisdójtát, mert felmondott neki és csak három havi fizetését adta ki végkielégítésül. A tárgyaláson az alperes azzal védkezett, hogy még ezt az összeget sem tartozott volna megfizetni, mert a szerkesztő működése miatt a lap nivója annyira alászálott, hogy Tisza István gróf miniszterelnök, Barát Ármín sajtófőnök és gróf Szfchenyi Viktor főispán a szubvenció megvonásával fenyegették meg. A szerkesztő tagadta ezt és kérte, idézzék be tanuképp gróf Tisza Istvánt, a főispánt és Barát Ármint. A bíróság csak a főispán beidézését rendelle el.

— El a fűtőtől! Minden szezon elején felhangzik az a harci kiáltás, a melynek az a célja, hogy a nőket megszabadítsa a halcsontos, acélbordás, szoros zsinóroktól szűkre szabott bőrtöntől, amelybe kislány koruktól életfogytiglani rabságra ítéltek magukat. Minden év elején elhangzik ez a kiáltás, mig azonban máskor csak az orvosok hangoztatják és minthogy az egészségre apellálnak, természetesen minden eredmény nélkül, addig ez évben a női szabók szalonjából hangzik el és miután ezután a nők hiúságára hivatkozik, valószínűleg teljes eredménnyel is fog járni. A párisi szabók ugyanis most egybehangzóan agítálnak amellett, hogy a hölgyek fűző nélkül járjanak és nemcsak szóval, hanem új ruhákkal is bizonyítgatják, meunyivel kecsesebb és csinosabb a nő, ha nem visel fűzőt. A fűző helyébe mindössze egy hosszú, szűk selyem trikó kerül, amelynek aljára, miként eddig a fűző aljára, alkalmazkazzák a harisnyakötőket. E selyem trikó úgy öleli körül a női alakot, mint egy keztyű a kezét: megadja neki a formáját, anélkül, hogy valahol is szorítaná. A párisi szabók elragadtatással beszélnek az újításról és valóban sikerrel terjesztik a karcu nők között. Hogy az ugynevezett molettek mit szólnak a fűzőnélküli viselethez, arról nem szól a párisi híradás.

— Főzésre alkalmas barackcefrét a legmagasabb naplárban vesz a KORONA-depó.

— BARACKVÉTEL. Pálkának való barackot vesz Erdély József a marosparti mulatóban.

A MAKÓI PIACRÓL.

Megint olcsóbb a hagyma.

A mai piacon megint igen gyér volt a kínálat s így aztán nagyon természetes, hogy az árak igen tartottak voltak. A vidékről igen rossz cséplési eredmények érkeznek s így a budapesti tőzsde is szilárdan tartja az árakat.

A makói piacon a buza métermázsája ma 27 koronába került. Budapesten is ennyit fizettek a buza métermázsájáért.

A kukorica változatlan áron kelt. Ugy Makón, mint Budapesten 14 korona 50 fillért fizettek métermázsájáért.

A hagymapiacon egyelőre megosappant az érdeklődés. Rendkívül bőséges a kínálat, a kereslet viszont nem a régi. Ugy látszik a külföldön is megindult már a zöld hagyma szedése s így a magyar hagyma piaca egyelőre csökkent.

A mai piacon a vöröshagyma métermázsájáért 10 koronát fizettek. A fokhagyma métermázsáját 27 koronás áron vásárolták.

A vasárnapi munkaszünet csak az árusításra vonatkozik.

Ne zaklassuk az iparosokat és a magánhivatalokat.

Sok félreértésre adott okot a miniszternek az üzletek záróróját szabályozó rendelete és a hatóságok gyakran az esetben is bírsággal sújtották a kereskedőt, ha üzletük, vagy irodájuk nyitva volt, de abban csak maguk foglalatosságot, anélkül, hogy abban az időben történt volna.

Tegnap érkezett le a vármegyéhez Harkányi kereskedelemügyi miniszter újabb rendelete, amely rendezi a téren a helyzetet. A rendeletet itt adjuk:

Az üzleti záróráról szóló 1913. évi XXXVI. törvények végrehajtása tárgyában 1913. évi augusztus hó 7-én 6550. szám alatt kiadott rendelet 9. §-a kimondja, hogy a törvénynek az a rendelkezése, amely szerint a hatálya alá tartozó üzleteket, irodákat, raktárakat a napnak bizonyos szakában zárva kell tartani, nem magyarázható mindig a szó szoros értelmében. Nevezetesen azokban az esetekben, melyekben az illető helyiségek a törvény hatálya alá tartozó üzleti célok mellett a törvény által nem érintett üzleti célokra is, avagy egyáltalán nem pusztán üzleti célokra szolgálnak, a törvénynek a zárvatartásra vonatkozó rendelkezését azokra a cikkekre, vagy arra az üzletágra nézve, melyre a rendelkezés kiterjed, csak árusítási tilalom gyanánt kell felfoljni, míg magának az illető helyiségnek bezárása, tekintettel e helyiségnek arra a rendeltetésére, mely nem vonható a törvény hatálya alá, nem követelhető.

A végrehajtási rendelet 6. §-a ezen kívül azonban azt is kimondja, hogy a hatóságoknak ügyelniük kell természetesen arra, hogy az előző bekezdésben foglalt rendelkezés a törvény céljának a kijátszására ne vezethessen. Ne legyen nevezetesen lehetséges az, hogy az üzlettulajdonos, mellékesen oly rendeltetést is adván nyit árulási üzletének, melyre a törvény hatálya nem terjed ki, ez alapon a zárási kötelezettség alól mentesüljön.

A törvény céljának a kijátszására vezethet azonban a végrehajtás során tapasztalt s illetve tudomására jutott az az eljárás, hogy több — nagyobbára élelmiszereket árusító — kereskedő üzletének mellékesen oly jellegű

is ad, mintha az élelmiszereket helyben fogyasztó vendégek részére kiszolgáló üzlet is volna. Ezek az üzletek aztán az egyébként kifelé árusítani szokott élelmiszereket üld vendégek részére szolgáltatják ki és így üzletük ezen kétfős minőségénél fogva kedvezőbb helyzetben van, mint azoké, akik az élelmiszereket csak árusítják s így az az elv, amely e törvényben kifejezésre jut és amely a verseny viszonyok kiegyenlítését is előozza, nem érvényesülhet kellőleg.

A rendeletet azért közöltük szóról-szóra, hogy az érdekelte iparosok és kereskedők megjegyezhesék abból azt, amit ez ügyben tudniuk kell. Ha ezt alaposan át tanulmányozzák, hihetőleg megfogják magukat tudni védelmezni minden zaklatástól, mely a vasárnapi munkaszünet érvé alatt szakad a nyakukba.

Meztelenül vitte feleségét a cirkuszba.

Egy örült férj különös passziója.

Nagykállóban most egy nagy-szabású cirkusz ütötte fel a sátorfáját, mely estéri-estére tömve van. A szemképrázató produkciók nemcsak a nagykálló közönséget vonzzák, hanem még a környékbeli is sok látogatója van a cirkusznak.

Tegnap este Raschner István kállósejéni lakos is elhatározta, hogy megnézi a cirkuszt és elviszi abba a vele vadházasságban élő szeretőjét is. Megparancsolta hát az asszonynak, hogy készüljön az utra, mert estére átmennek Kállóba. Az asszony hozzáfogott az átöltözködéshez, levette a köznap ruháját és az ünneplőt akarta felvenni. Ekkor azonban a férj ráeszmélt, hogy úgy, ahogy van, azonnal induljon utnak, sőt lekapt a falról töltött fegyvert és ráfogva az asszonnyra, kényszerítette, hogy az ingét is vesse le és anyaszólt meztelenül induljon neki a kállói utnak.

A szép fiatal asszony szabadkozott, sirt, jajveszékelt, azonban hiába volt minden, Raschner ráfogta a töltött fegyvert és fenyegetések között kényszerítette az asszonyt, hogy elinduljon vele a cirkuszba. Kállósejében és a nagykállói országoton keves emberrel találkozik és az a kevés is, megijedve a töltött fegyverrel fenyegetőző Raschnertól, félrehúzódtak az utból.

Mikor Nagykállóba, a cirkusz elé értek, éppen szünet volt és nagy tömeg állott a részegesen kivilágított térségben. Raschner a feleségét a legjobban kivilágított helyre, egyenesen a pénztárhoz kísért — természetesen állandóan töltött fegyverrel a kezében — és két jegyet kért. Ekkor már nagy tömeg állt körül a különös párt, hangos megjegyzéseket tettek rájuk és a síró, szégyenkező fiatal asszonnyal a legremesebb vicceket követték el.

A pénztáros természetesen megtagadta a jegyek kiszolgáltatását, sőt intézkedett, hogy a csendőrség tudomást szeressen a cirkusz meztelen látogatójáról. Közben jószívű emberek és asszonyok ruhát próbáltak adni a meztelen asszonnyra és Raschnerrel megpróbálták elvenni a fegyvert, mivel azonban ez folytonosan fenyegetőzött, nem merték megközelíteni.

Mikor aztán a csendőrség kivonult, megszökött Raschner. Átadta a fegyverét, engedte, hogy feleségét felöltöztessék, de azért minden

áron be akart menni a cirkuszba. A csendőri vizsgálat megállapította, hogy Raschner az eset alkalmából rendkívül erősen be volt rugva és különben is félig-meddig bolond ember, akinek e fajta dolgai miatt már gyakran volt baja a hatósággal és akinek leginkább a nagykálló bolondokházában volna a helye.

Szerkesztői üzenet.

Függetlenségi iparos. Helyben. Önnek, azinek önálló ipara van, ha nincs is meg a hat elemi iskolai bizonyítványa, az új választói törvény szerint van választói jogosultsága, mert — mint írja — elvégezte a három iparos-tanonc iskolát. A három iparos avagy kereskedői tanonciskola elvégzése s ennek igazolása ugyanis a választói jogosultság tekintetében megfelelő a hat elemi iskola elvégzése elvégzése igazolásának. Csak jelenkeznek tehát az összeíró küldöttségnek a névsorba való felvételre. Elegendő ha magával viszi s bemutatja iparigazolványát és a harmadik tanonciskolai bizonyítványát. Adófizetést nem szükséges igazolni.

REGÉNY.

Egy világváros rejtelmei.

(507)

74. fejezet.

A kótyagos kompánia.

Ennek a forrása a másik is, ennek a frakkját, cipőjét, ingét a másik is felveheti, vagy megfordítva.

A művészek egymásközt nem ismernek alszógyent.

Mindenki ismeri a többi örömet vagy bánatát.

A hitelezőket közösen bolondítják, szabónak, szuzternek, piszcárnek, egyértelműleg — nem fizetnek. Persze csak olyankor, mikor nincs miből. Mert például ha egy-egy szobornál bevág, vagy egy-egy képet drágán eladnak, avagy az író új kiadói, aki nem unt még bele az előlegek adásaiba: a hitelezők tévesen hi lesznek elégtve. Kétszáz forintos adósságokra kapnak — öt forintos — egy pár barátságos kézszorítást.

Hát nem elég ez, egy hitelezőnek?

A hallhatatlanságot azomjazók pongyolában bemutatva így néznek ki.

Mire célhoz érnek, annyira megszokták ezt a cigányéletet, hogy akkor meg csupa szokásból folytatják.

— Urak! Barátaim! kiáltotta Gusztó neki hevülve, menjünk a Nagy Miklósa műtermébe, hívjuk össze a modelleket, micsoda mulatság ez asszony nélkül.

— Eljen Gusztó! Eljen! Harsogtak a többi kótyagosok. Eddig mi biztattuk, most már ő garázdálkodik! Menjünk, verjük föl Nagy Miklóst, világítsuk ki a műtermet, vigyünk cigányokat, enni és innivalót, Eljen az eszme! Eljen a testvéri összetartás! Huncut, aki józan!

— Bort! Bort! Sört! Sört! Vigyünk! Eljen az ital! zúgták sokan.

— Mi lesz a ruhavásárlással? kérdé az egyik szobrász.

— Ruhát is veszünk, felelte Gusztó vigan. Utközben felverjük a boltost és a legszebb ruhát megvesszük a boltjából.

— Az egész boltot meg kell venni — hitelbe! kiáltották a többi cimborák. Hurráh! Eljen a kőbányai serfőző! Eljen a halva született nagyanya! Eljen a ruhásbolt! Eljen a hitel és Gusztó, a gondos szerető, a balek, ki éjnek idején ruhákat vásárol a kedveseknek!

Harsány kacagás reszkettette meg a vendéglő füstös levegőjét.

A kompánia felcélhódított.

Ki danolt, ki fúyolt, ki kurjongatott.

Nagy zajjal mentek ki az utcára és a Váci-köruton végig.

A Váci-körut egyik ruhásboltja előtt megállottak.

— Itt a bolt, bolt, megállj! vezényelt a legelől baktató állatfésítő.

— Hogy hívják a boltost?

— Rákosi Jakab!

— Rák is, kos is, Jakab is?

Nem kell! Abcug! Abcug! kiáltották, olyan egeverő riválgással, hogy a sarki rendőr reménytelen futott a „tett“ vagyis kiabálás színhelyére.

(Folyt. köv.)

Nyilttér*)

Fontos tudnivaló!

Miután Makón eddig sárga arany színű dugóval palacsór csakis üzletből hozatott forgalomba és miután mostanában már több üzletben más gyártmányú söröket is dugaszolnak olyan színű dugóval, bátorodom a nagyérdemű közönség figyelmét arra felhívni, hogy tévedés elkerülése céljából sziveskedjék a dugón levő nyomást elolvasni, amely a következő fehérrással van ellátva:

Kőbányai Polgári Serfőző R. T.

Továbbá figyelni kell arra a felírára is, hogy van Temesvári Polgári sör is, amely nem azonos az én sörömmel, amely: Kőbányai Polgári Sör R. T. címmel van ellátva.

Iritz Sámuel özv. cég

a Kőbányai Polgári Serfőző R. T. főraktárosa.

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

FIGYELEM!

Azt mindenki tudja, hogy gyenge báránymár nem lesz az idén, de ha az egészségre megkivánja és tejsyenge husra van szüksége, úgy keresse fel a huspiaccon azt a — sátor, ahol tejsyenge —

borjúhust

juh- és sertés-hust kaphat.

Borjúhús . . . 1 kor. 50 fill.

Juh-hús . . . 1 kor. 20 fill.

Sertés-hús . . . K 1'40—1'60.

A fogyasztó közönség szives pártfogását kéri tisztelettel:

Baranyi Sándor.

Hogyan leszünk 100 esztendősek?
Válasz: Igyék naponta 2 - 3 palack

Szent István Dupla Malátasört.

Ez nemcsak a legélvezetesebb üdítő ital, de csodálatos gyógyhatása is van idegesség-, étvágyhiány-, vérszegénység-, álmatlanság- és gyomor bajoknál; igen ajánlatos lábbadozó betegeknek és szoptató nőknek is. o o
Ezen világhírű sört a Kőbányai Polgári Serfűzde gyártja. Kapható kizárólag IRITZ SAMUEL özv. cégnél.

Elismert legjobb motorok!

Világhírű eredeti „Kör ting“
Diesel motorok
álló- és fekvő szerkezetben.

Szivógáz
és benzínmotorok. ::
Cséplőgarnitúrák benzín- és
nyersolajkomobillal. Benzin-
es magánjárók.
Meglepő újdonság!
Nyersolajmotorok
keresztevezetékkel.

Gellért Ignác és Társa mérnöki
iroda
Budapest, V. Kohány-utca 4. szám.
Saját érdekében kérjen! Italanul árajánlatot
Legmesszebbmenő jótállás!
Kedvező fizetési feltételek!

Kifutó fiu vagy leány

kerestetik mielőbbi belépésre

POPPER GYULA

drogériájában. — Ugyanott egy fiu,
ki középiskolát végzett

tanulónak felvétetik.

Ügyes

gépirónót,

ki magyarul stenografál és
kimondottan csinos kézírása
van, azonnali, de legkésőbb
augusztus 1-re való belépés-
sel keresünk. Írásbeli ajánla-
tok személyesen nyújtandók be

Zeitler Rudolf és társai
gőzmalom és jéggyár r.-t.
Vásárhelyi utcában levő iro-
dájában.

Rendkívüli feltűnést keltenek

Pártos E. és Társa áruház

ujjonnan bevezetett áru, eddig nem létezett olcsó árai.

Női himzett ingek	1 korona 98 fillér
Női háló kabátok	1 „ 98 „
Női háló ingek	1 „ 98 „
Női nadrágok schiffonból	1 „ 98 „
Női nadrágok pargetből	1 „ 98 „
Diszes párnák	1 „ 98 „
Schiffon alsók	1 „ 98 „

Bluzok, aljak, pongyolák, reform ruhák, kostümök
eány ruhák, leány és női felöltők, női kalapok,
eredeti párisi modellek.

Gyászáruban állandóan nagy választék!

Valódi szörme gallérok, muffok kizárólagos raktára.

Legjobb elsőrendű kőbányai sörök.

Eredeti gyári töltésű, leggondosabban tisztán
fejtve kisebb és nagyobb mennyiségben
Iritz Sámuel özv. kőbányai sörfőzdejében szerezh-
tők be a legelőnyösebb árak mellett.

Értesítés! Az aratási és cséplési idényre

minden minőségben, olcsó árakban a régi elismert jó
hirnevű IRITZ cégnél a legméltányosabb árban sze-
rezhető be. — Továbbá figyelemre méltó eredeti
kőbányai gyári töltésű, legjobb minőségű

Kristály, Maláta és Duplamaláta sörök

szintén nálam szerezhethők be a legolcsóbb árakban.
Teljes tisztelettel IRITZ SAMUEL ÖZV

Igyon maga is
KAKUKFŰ KESERŰT!

1 HACT ÖVEZ
5 KORONA

5 KIS ÖVEZ
5 KORONA

**A KAKUKFŰ
GYOMORLIKÖR**

nélkülözhetetlen ital
gyomor bántalmaknál.

Kapható mindenütt.

Makón főraktár:
Sándor Zsigmond
gyógyszertárában.

Értesítés!

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönsé-
get, hogy a „Próféta“ vendéglőben sok évi tisztes-
séges működés után Csármán Sándorné eltávozott és
helyébe KÖTELES BALINTOT alkalmaztam. Kérem a
nagyérdemű közönség további pártfogását.

Teljes tisztelettel Iritz Sámuel özv.

JOHANN MARIA FARINA

GEGENÜBER DEM RUDOLFSPLATZ.

Ezen cég kiváló gyártmá-
nyai az egyedüli valódi
Ugyeljünk a pontos címre: JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz.
Minden hasonlónevű utánzatot utasítsunk vissza.

Főraktár Makón: **POPPER GYULA** drogeriájában.
Magyarországi képviselő: Holzer Emil Zoltán Budapest, VIII.

Nyomatott Dr. Kiss Pálnak a „Makói Független Ujság“ villanyerőre berendezett gyorsajtóján Makón.